

Pellervo-Seura ry:n vuosikokous 2017

Toimitusjohtaja Sami Karhu

Radisson Blu Seaside, Helsinki 6.4.2017

Arvoisa vuosikokous

Risto Volanen, Pellervon aiempi vaikuttaja, tuo juuri ilmestyneessä kirjassaan ”Suomen synty ja kuohuva Eurooppa” esiin kuinka toisaalta sodat ja sattumat sekä toisaalta suomalaisten oma tahto tekivät Suomen. Ilman Napoleonin sotia Suomi ei olisi päässyt irti Ruotsista. Ilman ensimmäistä maailmansotaa irtautuminen Venäjältä ei olisi tullut kysymykseen. Itsenäistyminen oli tapahtumaketju, jolla ei oikein ollut ohjaajaa. Suomalaiset osasivat kuitenkin oikeassa kohdassa tarttua tilaisuuteen.

Se oli paljon sattumasta kiinni, mutta itsenäiseksi kasvaminen oli pitkä projekti, eikä lainkaan sattuma. Kehitys tapahtui erityisesti 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alkupuolella kansan taloudellisen, sosiaalisen, poliittisen, sivistyksellisen ja kulttuurisen heräämisen sekä joukkoliikkeiden aikakautena.

Juhlavuonna haluamme viestiä, että edustamallamme osuustoiminnalla on ollut kasvuprojektiin kiistämätön merkitys. Liikkeemme on ihmisen kasvua täysivaltaiseksi kansalaiseksi, se on demokratian tien auraaja ja merkitsee ihmisten osallisuutta omaan elinpiiriinsä.

Juuri tähän liittyy myös päivänsankarittaremme Hedvig Gebhardin elämäntyö. Osuustoiminnan alkuräjähdyksen ymmärtäminen avaa Suomen ruohonjuuren

tasolta. Gebhardilais-pellervolainen osuustoimintaliike kiinnittyi paljolti vanha-suomaisuuteen ja sen agraarireformistiseen siipeen ja sitä kautta fennomaaniseen kansallisuusaatteeseen. Osuustoiminnan arvojen mukainen oma-apu ja omavastuu kutsuivat kaikkia kyvykkyyksineen mukaan aktiiviseksi ja osallistuvaksi jäseneksi ja kansalaisiksi. Ilman 1879 säädettyä elinkeinovapautta osuustoimintaliikkeelle ei olisi ollut tilaa lähteä liikkeelle eikä kasvaa. Täältä kautta osuustoiminta on taloudellisen liberalismien tuote ja kytkeytyy ajatukseen taloudellisten voimien vapauttamisesta sääntelyn kahleista, joista Anders Chydenius saarnasi Pohjanmaalla. Näin Chydenius, Snellman ja Gebhard -nimet sointuvat hyvin yhteen.

Kun keskustelimme Suomi 100-teemasta Pellervon ja Osuustoiminnan neuvottelukunnan foorumeilla, ajatuksissamme korostuivat terve ketään syrjimätön isänmaallisuus, joka merkitsee kykyä hoitaa omat asiamme, ottaa vastuu kansastamme ja kyky olla osa maailmankylää. Pohdimme, että osuustoiminta on uutta tuotantoa ja toimeliaisuutta, infrastruktuuria, yrityksiä, yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Se on suomalaisten omistusta, se investoi, työllistää ja maksaa veronsa Suomeen.

Hyvät kuulijat,

Vuoden 2016 merkkitahtuma oli pääministeri Juha Sipilän puhe Pellervon Päivässä. Hän totesi, että osuustoiminta on maailman megatrendi ja antoi vahvan tuen oppilaitososuuskunnista suuryrityksiin. Hän kehotti erityisesti kiinnittämään huomiota mahdollisuuksiin sote-palveluiden järjestämisessä. Sillä saralla toimimme monin tavoin.

Osuustoiminnan eheytymiskehitys saavutti merkittäviä askeleita, kun SOK liittyi viime vuonna neljännesvuosisadan jälkeen Pellervon jäseneksi. Järjestöön liittyivät myös Satakunnan Osuuskauppa Porista ja Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa Seinäjoelta. Muilta aloilta liittyivät tietoliikenneyritys Keski-Kaista ja Kes-

ki-Pohjanmaan Osuuspankki Kokkolasta sekä Raahen Seudun Osuuspankki. Tänä vuonna ovat liittyneet Osuuskauppa Arina Oulusta, Suur-Seudun Osuuskauppa Salosta ja Osuuskauppa Keskimaa Jyväskylästä. Tällä hetkellä yksi jäsenhakemus odottaa Pellervon hallituksen kesäkuun kokousta. Pellervo-Seura ry toimii yhteistyöfoorumina valtaosalle suomalaista osuustoimintaa.

Eheytymisprosessi on suuri asia paitsi käytännöllisesti myös symbolisesti. Kirjoitin vapaana tutkijana 1990-luvun puolivälissä professori Markku Kuisman vetämässä osuustoiminnan historiahankkeessa, että Pellervoon jäi 1990-luvun alussa itämään ajatus ryhmän paluusta jonain päivänä. Se, että olin itse Pellervon työntekijänä koordinoimassa tätä eheytymistä, tuntui ihmeelliseltä 20 vuoden jälkeen. Nyt on tärkeä pystyä vastaamaan laajentuneen jäsenpohjan odotuksiin. Sitä varten meillä on nyt strategiatyö menossa. Myös järjestömme sääntötarkistus liittyy tähän.

Pellervo julkaisee osuustoiminnan kehittymistä tukevia oppimateriaaleja itseopiskeluun ja kurssimateriaaleiksi. Vuoden aikana julkaistiin maan kokeneimpiin osuustoimintajohtajiin kuuluvan vuorineuvos Simo Palokankaan johtamiskirja ”Kymmenen vuotta etuajassa. Toimitusjohtaja tuottajaomisteisessa yrityksessä”.

Osakkuusyhteisöistämme nostan esiin Pellervon taloustutkimuksen. Sen uusi strategia painottaa meille tärkeitä teemoja globalisaatio, aluetalous, hyvinvointi, asuminen, ruoka ja metsä. Liiketoimintaosaaminen vahvistuu. Kyse on soveltavasta tutkimuksesta, joka nojaa tieteelliseen tutkimusosaamiseen ja tuottaa varsin käytännöllisiä raportteja, tiedotteita, medialähetystyksiä, lausuntoja, politiikkapriifffejä ja ennusteita.

Pellervo-Mediasta totean sen tärkeän eikä mediamurroksessa lainkaan itseltään selvän seikan, että lehdet onnistuivat säilyttämään asemansa ja jopa lisäämään lukijakuntaa ja osin levikkiäkin. On syytä kiittää tekijöitä, tilaajia ja lukijoita.

Arkinen yritysneuvonta, esitykset, alustukset, eri vaiheissaan etenevät kehittämishankkeet ja kumppanuusverkoston toimintaedellytysten rakentaminen ovat valtaosa Pellervon työtä. Niin myös työ kansainvälisissä järjestöissämme Cogecassa, ICA:ssa ja Brysselin konttorissamme. Nostettakoon esiin joitain toimintoja.

Pellervon johdon edustajat tekivät vierailun Tanskaan maaliskuussa sisarjärjestö Landbruk & Födevareriin. Matkalla tavattiin useiden tanskalaisten osuustoimintayritysten johtoa. Tanskalainen ja suomalainen osuustoiminta ovat monella tavoin kumppaneina ja kilpailijoina kietoutuneet toisiinsa. Tanska oli esillä Osuustoiminta-lehden teemanumerossa.

Osatyökykyisten työllistämistä edistävän Osallisuutta osuuskunnista-hankkeen kanssa on tehty syvälle käyvää yhteistyötä. Yhteistyötä on ollut myös Itä-Lapin työllisyyttä kehittävän Työllistä itsesi-hankkeen sekä Rautalammin ja Suonenjoen ympäristössä toimivan Työtä osuuskunnasta -hankkeen kanssa.

Tekes-rahoitteinen yhteistyöhankkeemme Tampereen yliopiston kanssa ”arvoinnovaatio globaaleille markkinoille” sai työnsä päätökseen ja osuustoiminnan joukkoistamisalusta löytyy verkko-osoitteesta www.työosuuskunta.fi.

Yliopistoyhteistyössä tapahtuu paljon. Osuustoiminnan neuvottelukunnan lahjoitusvaroihin perustuva osuustoimintajohtamisen professuurin lisäksi olemme kannustaneet myös uusiin ja alueellisiin hankkeisiin alan opetuksen ja tutkimuksen edistämiseksi. Tässä ollaan eri puolilla saavuttamassa uusia askeleita.

Osuustoimintatutkimuksella voi ansioitua ja se otetaan huomioon tehtävien jaossa. Osuustoiminta on aiempaa paremmin kiinnittyneenä yliopistolaitokseen. Itä-Suomen yliopiston apulaisprofessori Anu Puusa nimitettiin professoriksi myös osuustoimintatutkimuksen ja -opetuksen ansiolla. KTT Pasi Tuominen

nimitettiin Itä-Suomen yliopiston osuuskuntien johtamisen dosentiksi. Anu Puusa nimitettiin puolestaan Lappeenrannan teknillisen yliopiston johtamisen ja osuustoiminnan dosentiksi. Lappeenrannan teknillisen yliopiston rehtoriksi nimitettiin viime vuonna KTT Juha-Matti Saksa, osuustoimintatutkija. Minun mielikuvi- tus ei riittänyt edes haaveilemaan tuollaisesta 15 vuotta sitten.

Osuustoiminta-aiheisia tohtorin väitöskirja syntyi kaksi, jotka olivat aamulla esillä. Jukka Linna väitteli Helsingin yliopiston aiheella ”Yhtiöstä opettaja? Systemiteo- reettinen tulkinta ammattikorkeakoulujen yhtiöittämisestä”. Timo Niskasen väitteli Itä-Suomen yliopistossa aiheella ”EU-sääntely ja osuuskunnan itsemääräämisoikeus. Paikallisosuuspankit yhteistyöryhmästä yhteenliittymiin”. Pellervo julkaisi tämän kirjan ja se on täällä saatavilla.

Arvoisa vuosikokous,

Muutama sana vielä tästä vuodesta. Osakkuusyhteisömme Suomen Gallup Elintarviketieto Oy tekee suurta osuustoimintatutkimusta yhteistyössä osuus- toiminnan kanssa. Se tulee julki myöhemmin tänä vuonna. Professori Juhani Laurinkarilta julkistetaan osuustoiminta-kirja. Se on täällä jo etukäteen saatavil- la. Julkistimme myös osuustoiminnan kuntavaaliohjelman. Finlands Svenska Andelsförbundin kanssa olemme uudistaneet yhteistoimintamenettelyjä niin, että palvelut ovat hyvin tarjolla suomeksi ja ruotsiksi kunkin tarpeiden mukaan.

Tuntuu melkein kohtuuttomalta, että en käy läpi monia toimintojamme, jotka te- kivät arkista työtä osuustoiminnan kehittämiseksi esimerkiksi yritysneuvonnas- sa, markkinatutkimuksessa, koulutuksessa, lakipalvelussa, sähköisessä vies- tinnässä ja kansainvälisissä toiminnoissa. Toiminnot ovat kuin öljyä osuustoi- mintakoneeseen. Nämä tiedot käyvät kuitenkin ilmi yksityiskohtaisestikin vuosi- kertomuksestamme, joka on täälläkin saatavissa. Se myös jaettiin laajasti Osuustoiminta-lehden 1-2017 mukana.